

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра філософії**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор Українсько-угорського
навчально-наукового інституту
Шпеник О.О.
« 27 » червня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІЛОСОФІЯ»

Рівень вищої освіти	перший бакалаврський
Галузь знань	A Освіта
Спеціальність	A4 Середня освіта
Предметна спеціальність	A4.08 Середня освіта. (Фізика та астрономія)
Освітня програма	Фізика. Інформатика (мова навчання фахових дисциплін – угорська)
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма з навчальної дисципліни «Філософія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань А Освіта, спеціальності А4 Середня освіта предметної спеціальності А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія) Освітньої програми «Фізика. Інформатика (мова навчання фахових дисциплін – угорська)».

Розробник: Шандра Б.Б., доцент, к. юрид.н. доцент кафедри філософії

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри філософії

Протокол № 11 від «27 » червня 2025 р.

Завідувач кафедри філософії-

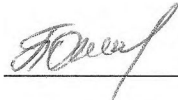

Василь ЛЕВКУЛИЧ

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

Протокол № 10 від «30» червня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії

Олена ПОПАДИЧ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	2-й	
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,4 самостійної роботи студента – 2,5	3-й	
	Лекції:	
	24	
	Практичні (семінарські):	
	20	
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: письмова робота	Самостійна робота:	
	46	

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Філософія» є забезпечення майбутніх спеціалістів необхідними знаннями найперших життєвих орієнтирів, оволодіння свідомими засобами самовизначення людини у світі, дати здобувачам даної спеціальності цілісне уявлення про особливість філософського знання, специфіку вирішення філософією проблем, які хвилювали і продовжують хвилювати людство, розкрити творчу роль філософії в сучасній культурі.

Відповідно до освітньої програми «Фізика. Інформатика (з угорською мовою навчання)», вивчення дисципліни сприяє формуванню в студентів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями як українською, так угорською мовами.

ЗК4. Здатність працювати в команді.

ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Професійні компетентності (ПК):

ПК1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ПК8. Здатність здійснювати наскрізне виховання здобувачів освіти в освітньому процесі та у позакласній роботі, сприяти соціалізації та формуванню міжкультурної комунікації, толерантності в місцях компактного проживання угорськомовних спільнот.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення навчальної дисципліни «Філософія» є самостійним компонентом і не потребує попереднього вивчення інших дисциплін.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення таких програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Володіє базовими знаннями з історії України, філософії, педагогіки та психології, основ інклюзивного навчання, правових та етичних відносин.	ПРН2
Уміє використовувати інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності.	ПРН6
Здатний цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва як у українському, так і угорськомовному середовищі.	ПРН11

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Філософія»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Володіє базовими знаннями з історії філософії, основних філософських учень і напрямів, розуміє ключові філософські категорії та ідеї, усвідомлює їх значення для формування світогляду, етичних норм і професійної педагогічної діяльності.	ПРН2
Розвиток інтелектуальних та міжкультурних компетенцій студентів, які будуть здатні не лише ефективно володіти навчальним матеріалом, а й критично мислити, емпатично сприймати культурні відмінності та здійснювати успішну комунікацію з представниками різних культур, сприяючи розвитку толерантності та взаєморозуміння у сучасному багатомовному суспільстві.	ПРН3
Здатність розуміти сучасні тенденції розвитку суспільного буття та норм соціальної взаємодії суспільства в умовах глобалізації і регіоналізації. Бачити місце і перспективи нашої держави в цих загальносвітових процесах.	ПРН6
Здатність використовувати інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності, демонструючи глибоке розуміння етичних принципів та критичне мислення для прийняття обґрунтованих рішень.	ПРН6
Знати впливові концепції і стратегії, в межах яких формується соціальні та моральні цінності. Вміння визначати цінності та норми культури, створені в процесі розвитку суспільства, формувати власні світоглядні установки щодо діалогу й співробітництва.	ПРН 11
Знати позицій провідних сучасних філософів, віднаходити в їхніх концепціях основні тенденції розвитку моральної норми	ПРН 11
Знати основні концептуальні підходи до аналізу та критичного оцінювання наукових досліджень . Здатність використовувати цілісний підхід до сучасних проблем фізики, ґрунтувати теоретичні висновки на основі сучасних філософських засадах та логічних аргументів. Здатність до аналізу та інтерпретації гуманітарних (передусім – філософських) текстів	ПРН20

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Оцінювання знань студентів здійснюється відповідно до положень «Про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет»» (п.5.2, 5.3), «Про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» затверджених наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» №698/01-17 від 08.05.2015 р. та «Про оцінювання навчальних досягнень студентів ДВНЗ «УжНУ» за кредитно-модульною системою» затвердженого наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» № 503/01-17 від 03.03.2015 р. (п.2.2.).

Перевірка рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з дисципліни «Філософія» здійснюється на основі результатів **модульних та підсумкового (залік) контролів**.

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти будуть використані наступні групи методів контролю:

1. Методи усного контролю (відповідь здобувача вищої освіти на окреме питання теми у індивідуальній та фронтальній формах; бесіда під час роз'яснення проблемного питання; усна доповідь, захист реферату, презентації або проєкту).
2. Письмовий контроль (виконання практичних і творчих завдань та індивідуальної роботи; поточна контрольна робота, модульна контрольна робота).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Модульний контроль складається з поточного контролю та модульного контрольного оцінювання. Упродовж семестру проводяться одна модульна контрольна, обов'язкові для всіх здобувачів вищої освіти. Модульний контроль (МК) включає навчальний матеріал змістового модуля (теми 1-9) таблиця 1. У цій таблиці наведено також максимальну кількість балів з кожної теми, яку може отримати здобувач. Після проведення останнього заняття, відповідно до розкладу, проводиться модульна контрольна робота.

Поточний контроль знань здійснюється за такими складовими: перевірка знань студента на семінарських заняттях, контроль за виконанням індивідуальних завдань та самостійної роботи. Кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти оцінюється певною кількістю балів відповідно до нижче наведених *основних критеріїв*. Сумарна кількість балів за кожен вид навчальної діяльності наведена в таблиці 2.

Оцінюються:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- активність у дискусіях, вміння обґрунтовувати та відстоювати свою думку;
- виконання творчих завдань (есе);
- поточна контрольна робота;
- контрольні тестування;
- підготовка рефератів та їх захист;
- підготовка усних доповідей;
- доповідь з презентацією;
- підготовка проєкту та його захист тощо.

Максимальна оцінка поточного контролю становить 50 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (змістовий модуль)

Таблиця 1

T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	МКР	Сума
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Таблиця 2

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Змістовий модуль	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Семінарські заняття	10	50
Самостійна робота	1	5
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	2	10
Есе	2	10
Реферат	1	5
Доповідь з презентацією	4	20
Модульна контрольна робота	1	50
Разом		100

Допуск здобувача вищої освіти до підсумкового контролю знань здійснюється відповідно до діючих в університеті вище зазначених положень.

Підсумковий контроль (екзамен) проводиться у відповідності розкладу екзаменаційної сесії, в комплексній (або усній) формі.

Підсумковий контроль проводиться за навчальним матеріалом, визначеним цією робочою навчальною програмою у повному обсязі. До екзаменаційного білету включено три теоретичні питання.

Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів.

Бали, отримані студентом, конвертуються в підсумкову оцінку з дисципліни у відповідності до шкали оцінювання (таблиця 3).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни, є:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- характер відповідей на поставлені питання (вичерпність, чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння оперувати фаховою інформацією, і насамперед визначеною обсягом програми цієї навчальної дисципліни;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- здатність формулювати власні аналітичні висновки та оцінки різних аспектів предмету вивчення цієї дисципліни.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Філософія, її коло проблем

Філософія та світогляд. Світогляд і світовідчуття, світосприйняття і світорозуміння. Життєво-буденний та теоретичний світогляд. Історичні типи світогляду: міф, релігія, науковий світогляд, філософський світогляд. Специфіка філософського світогляду, його причини виникнення. Місце філософії в системі культури. Філософія і наука. Основні теми філософських роздумів: світ і людина, сутність і зміст людського існування.

Тема 2. Предмет та функції філософії

Предмет філософії. Концепції походження філософії. Філософія як дослідження світоглядних проблем засобами раціонального мислення. Основне коло філософських питань. Основне питання філософії. Головні напрями у філософії. Проблема методу в філософії як теоретичне узагальнення прийомів і засобів пізнання та його історичного досвіду. Діалектика і метафізика.

Функції філософії. Світоглядна, гносеологічна, методологічна, аксіологічна, евристична та ін. функції філософії. Соціальна спрямованість філософського знання. Сутність загальнолюдських цінностей у філософії. Людина як найвища цінність. Місце й роль філософії у сучасному суспільному житті.

Тема 3. Філософський зміст проблеми буття

Філософський зміст категорії «буття». Співвідношення категорій «буття», «субстанція», «матерія». Характеристика буття як філософської категорії. Поняття буття, його історичний генезис. Основні форми буття. Буття речей, процесів і станів природи. Буття людини як фундаментальна проблема філософії. Суспільне та індивідуальне буття. Проблема єдності світу.

Філософський зміст категорії «матерія». Формування і розвиток науково-філософського поняття матерії. Філософське визначення категорії «матерія». Сучасна наука про складну систему організації матерії та її властивості.

Спосіб та форми існування матерії. Рух як спосіб існування матерії. Саморух – вияв внутрішньої активності матерії. Види руху. Простір і час як форми існування матерії.

Властивості простору і часу. Сучасні природничо-наукові теорії простору і часу і їх філософське значення.

Тема 4. Свідомість: її походження і сутність

Проблема свідомості в історії філософії. Матеріалізм, ідеалізм та дуалізм щодо розуміння природи свідомості.

Виникнення і генезис свідомості. Сучасні наукові уявлення на виникнення і розвиток свідомості. Генезис форм відображення на неорганічному, органічному та соціальному рівні розвитку матерії. Характер відображення. Передумови виникнення свідомості. Свідомість і мислення. Мислення і мова.

Сутність та структура свідомості. Рівнева структура свідомості: підсвідомість, усвідомлення, надсвідомість (інтуїція, осяяння, прозріння тощо), самосвідомість. Структура свідомості за компонентним складом: знання, пам'ять, норми, цінності, самосвідомість, воля, емоції і почуття. Структура свідомості за суб'єктивним складом: індивідуальна, групова, етнічна, класова, масова, суспільна, загальнолюдська.

Творча активність свідомості та її основні функції. Творчий характер свідомості. Пізнавальна, акумулятивна, аксіологічна, творча, комунікативна та ін. Функції свідомості.

Тема 5. Діалектика та її альтернативи

Історичні форми і особливості діалектики. Зародження діалектики. Історичні форми діалектики: антична діалектика, діалектика середньовіччя, діалектика Нового часу,

діалектика класичної німецької філософії, марксистська діалектика, сучасні західноєвропейські ірраціоналістичні концепції діалектики. Альтернативи діалектики.

Поняття діалектики, її основні принципи. Діалектика як один із методів філософії. Принципи розвитку і зв'язку, принцип конкретно-історичного підходу у вивченні явищ, принцип виявлення основної ланки у ланцюгу історичних подій, принцип єдності історичного і логічного, абстрактного і конкретного та ін.

Категорії діалектики. З історії вчення про категорії. Про співвідношення філософських категорій і понять спеціальних наук. Основні категорії діалектики: одиничне, особливе, загальне; зміст і форма; причина і наслідок; необхідність і випадковість; можливість і дійсність; система, елемент, структура.

Закони діалектики. Гносеологічна природа закону. Закон єдності і боротьби протилежностей. Закон взаємопереходу кількісних і якісних змін. Закон заперечення заперечення.

Тема 6. Пізнання як предмет філософського аналізу

Гносеологічна проблема в історії філософської думки. Пізнаваність світу і його законів в історії філософії. Агностицизм.

Поняття пізнання і його змістовні складові. Основні принципи теорії пізнання. Рівні та форми пізнання. Види пізнання. Процес пізнання та його елементи: суб'єкт пізнання, об'єкт пізнання, посередники пізнання (засоби пізнання як матеріального так і ідеального характеру).

Практика як специфічно людський спосіб освоєння світу. Поняття практики. Види практичної діяльності. Функції практики.

Проблеми істини у філософії. Об'єктивність істини. Абсолютна та відносна істина. Конкретність істини. Форми істини (буденна, наукова, моральна та ін.) Сучасні концепції істини (релятивізм і догматизм). Критерії істини.

Тема 7. Суспільство як предмет філософського аналізу

Поняття суспільства. Основні підходи до розуміння суспільства: натуралістичні, соціальний дарвінізм, органічна школа, расово-антропологічні школи, ідеалістичні концепції, історико-матеріалістичні. Суспільні відносини. Сфери суспільного життя.

Суспільство і природа. Природа як об'єкт філософського аналізу. Географічне середовище та його роль у житті суспільства. Екологічні проблеми, засоби їх розв'язання. Народонаселення – передумова та суб'єкт історичного процесу.

Людина як предмет філософського аналізу. Проблема людини в філософії. Діяльність як основа людського буття. Структура людської діяльності. Антропосоціогенез. Єдність природного і соціального в людині. Проблема смерті та безсмертя людини у філософському світогляді. Сенс життя людини. Людина, індивід, індивідуальність, особистість.

Тема 8. Роль науки в інформаційному суспільстві

Сучасний зміст та історичний розвиток поняття інформаційного суспільства. Людина і наука в інформаційному суспільстві: екологічні, демографічні, економічні, організаційні, світоглядні, морально-ціннісні та інші перспективи й наслідки комп'ютеризації (Белл, Тоффлер, Масуда, Мак-Люен та ін.). Генеза Номointelligens (Й.Масуда). Специфіка процесів інформатизації сучасного українського суспільства та його наукової сфери.

Інформаційна складова сучасної науки. Процеси створення, накопичення, всебічної оцінки, розповсюдження, сприйняття і використання інформації: науково-методологічні, економічні, соціально-політичні, екологічні, світоглядно-ціннісні, етнокультурні, моральні виміри та перешкоди. Перспективи оптимізації інформаційного обміну між різними галузями науки. Інформаційна складова загальної, виробничої, творчої культури та

професійної майстерності сучасного вченого, підприємця, висококваліфікованого спеціаліста виробництва.

Тема 9. Перспективи цивілізації на тлі сучасних викликів

Сутність цивілізації та цивілізаційного розвитку. Типи цивілізацій та критерії їх поділу.

Комп'ютеризація сучасного суспільства та науки, її перспективи. Суспільний прогрес і глобальні проблеми сучасності. Концепція суспільного прогресу та його критерії. Сутність і перспективи науково-технічного прогресу. Глобальні проблеми сучасності. Вирішення екологічних проблем сучасної цивілізації.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	У тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Філософія, її коло проблем	9	2	2			5
Тема 2. Предмет та функції філософії	9	2	2			5
Тема 3. Філософський зміст проблеми буття	16	4	4			8
Тема 4. Свідомість: її походження і сутність	9	2	2			5
Тема 5. Діалектика та її альтернативи	9	2	2			5
Тема 6. Пізнання як предмет філософського аналізу	9	3	2			4
Тема 7. Суспільство як предмет філософського аналізу	10	3	2			5
Тема 8. Роль науки в інформаційному суспільстві	9	2	2			5
Тема 9. Перспективи цивілізації на тлі сучасних викликів	8	2	2			4
<i>Модульна контрольна робота</i>	2	2				
Разом	90	24	20			46

6.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Філософія, коло її проблем	2	
2.	Предмет та функції філософії	2	
3.	Філософський зміст проблеми буття	4	
4.	Свідомість: її походження і сутність	2	
5.	Діалектика та її альтернативи	2	
6.	Пізнання як предмет філософського аналізу	2	
7.	Суспільство як предмет філософського аналізу	2	
8.	Роль науки в інформаційному суспільстві	2	
9.	Перспективи цивілізації на тлі сучасних викликів	2	
	Разом	20	

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Філософія, коло її проблем	5	
2.	Предмет та функції філософії	5	
3.	Філософський зміст проблеми буття	8	
4.	Свідомість: її походження і сутність	5	
5.	Діалектика та її альтернативи	5	
6.	Пізнання як предмет філософського аналізу	4	
7.	Суспільство як предмет філософського аналізу	5	
8.	Роль науки в інформаційному суспільстві	5	
9.	Перспективи цивілізації на тлі сучасних викликів	4	
	Разом	46	

У межах навчальної дисципліни «Філософія» самостійна робота здобувача вищої освіти є *варіативною* і включає *наступні завдання*:

1. конспект із теми за заданим планом або планом, який здобувач вищої освіти розробив самостійно;
2. ведення словника термінів;
3. конспект першоджерел;
4. підготовка усної доповіді, реферату, презентації або есе з окремої теми, питання чи вузької проблематики, яку здобувач вищої освіти узгоджує з викладачем.
5. підготовка проєктів з соціально-філософської проблематики тощо

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби:

- система дистанційного навчання «Moodle»
- сервіс Google Meet.
- ПК (IntelPentium 3,2 GHz/1GB/ 160GB/ Монітор 15" TFT), проєктор EPSON EB-S6.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бліхар В.С. , Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
2. Данильян О. Г. Філософія : посіб. для підгот. до іспиту / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – 3-тє вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2019. – 136 с.
3. *Литвинчук О. В., Муляр В. І. Філософія: навч. посібник. Житомир: Житомирська політехніка, 2021. 403 с.*
4. *Лузан А. О. Вступ до філософії: навчальний посібник для студентів вузів. К.: ЦУЛ, 2020. 135 с.*
5. Петрушенко В.Л. Філософія: підручник для студентів вищ.закл.освіти / -5-є вид., Львів: Новий світ, 2018. 504 с.
6. Філософія: Хрестоматія : Навчальний посібник /За ред. Г.І. Волинки К.: Каравела, 2019. 464 с.
7. Філософія: Підручник / О.М. Шепетяк, О.Т. Шепетяк. Львів: Місіонер, 2020. 784 с.
8. Філософія: кредитно-модульний курс : навч. посібник / Л. Мозговий, І. Бичко, Р. Додонов. К.: Центр навчальної літератури, 2020.
9. Філософія : навч. посібник / Ю. М. Вільчинський, Л. В. Северин-Мрачковська, О. Б. Гаєвська та ін. К: КНЕУ, 2019. 368 с.
10. Філософія: підручник для студентів і курсантів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації / авт.кол.; за ред. О. В. Рябіної, Л. І. Юрченко. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. –286 с.
11. Шандра Б.Б. Філософія : навчально-методичні рекомендації з дисципліни (для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти) з угорською мовою навчання /спеціальності 014 Середня освіта/Ужгород-2024. –60

Допоміжна

1. Актуальні проблеми сучасної філософії та науки: виклики сьогодення: зб. наук. праць / за ред. А. Р. Кобетяка та ін. Житомир : Видавничий центр ЖДУ імені Івана Франка, 2024. 260 с.
2. Арістотель. Метафізика. К.: Темпора, 2022. 848 с.
3. Арістотель Політика / Пер. з давньогрецької О. Кислюк. 2-ге вид. К.: Основи, 2023. 239 с.

4. Бандера Степан. Перспективи Української Революції / Упор. С. Ленкавський. К.: Наш Формат, 2022. 664 с. : іл.
5. Батлер-Боудон Т. 50 видатних творів. Філософія. К.: КМ-Букс, 2021. 496 с.
6. Батлер-Боудон Т. 50 видатних творів. Політика. К.: КМ-Букс, 2022. 544 с.
7. Вассиян Юліан. Рефлексії: Вибрані твори. К.: Українська видавнича справа, 2021. 228 с.
8. Гегель Ф. Г. В. Феноменологія духу = *Phänomenologie des Geistes* / Георг Вільгельм Фридрих Гегель; Пер. з нім. П. Таращук; Науков. ред. перекл. Ю. Кушаков. Х.: Фоліо, 2022. 548 с.
9. Гьосле В. Практична філософія в сучасному світі = *Praktische philosophie in der modernen welt* / Вітторіо Гьосле; Пер. з німецької А. Єрмоленка. Київ: Лібра, 2003. 248 с.
10. Донцов Д. І. Ідеологія: Націоналізм. Незримі скрижалі Кобзаря. Маса і провід. Дух отари і дух просвітництва. Харків : Фоліо, 2021. 571 с.
11. Декарт Рене. Метафізичні твори. Х.: Фоліо, 2022. 218 с.
12. Декарт Рене. Міркування про метод, щоб правильно спрямовувати свій розум і відшкодувати істину в науках. К.: Тандем, 2001. 104 с.
13. Забужко, Оксана. Філософія української ідеї та європейський контекст: франківський період. Київ: Видавничий дім «КОМОРА», 2023. 192 с.
14. Камю А. Чума / Пер. В. О. Євменова. Харків.: Фоліо, 2020. 283 с.
15. Кант І. Критика чистого розуму. К.: Юніверс, 2000. 504 с.
16. Кримський С. Б. Під сигнатурою Софії. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 718 с.
17. Липа Ю. Розподіл Росії. К.: Українська видавнича справа, 2022. 224 с.
18. Макіавеллі Нікколо. Державотворець. Про військове мистецтво. К.: Арій, 2023. 408 с.
19. Ніцше Ф. По той бік добра і зла: Переклад з нім. Харків: Фоліо, 2023. 219 с.
20. Ніцше Ф. Так казав Заратустра. Жадання влади = *Also sprach Zarathustra. Der wille zur macht*. К.: Навчальна книга – Богдан, 2021. 352 с.
21. Платон. Держава / Платон. К.: Марсобоок, 2021. 336 с.
22. Платон. Діалоги: Пер. з давньогрецької. Харків: Фоліо, 2008. 349 с.
23. Сартр Жан-Поль. Нудота: Пер. з фр. К.: Видавництво Букшпер, 2023. 256 с.
24. Сковорода Г. С. Світ ловив мене, та не впіймав. Харків: Фоліо, 2006. 607с.
25. Спіноза Бенедикт. Теологічно-політичний трактат = *Tractatus theologico-politicus*. К.: Основи, 2003. 237 с.
26. Філософія: словник термінів та персоналій / В. С. Бліхар, М. А. Козловець, Л. В. Горохова, В. В. Федоренко, В. О. Федоренко. Київ: КВІЦ, 2020. 274 с.
27. Філософський енциклопедичний словник. К.: Абрис, 2002. 742 с.

Інтернет-ресурси:

1. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/37052>
2. <http://philsci.univ.kiev.ua/>
3. <http://plato.stanford.edu/>
4. <https://tureligious.com.ua/category/filosofiya-dlya-studentiv/>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис, Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис, Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис, Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис, Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис, Прізвище ініціали)